

Вінницький національний технічний університет
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ (вибірковий)

I (бакалаврський) рівень вищої освіти
2020-2021 н.р.

Освітня програма **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
Спеціальність **076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
Викладач: **Мороз О. О.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **5**

Кредитів ЕКТС – **5**

Лекцій – 36 год. (денна форма), 10 год. (заочна форма)

Практичних – 27 год. (денна форма), 5 год. (заочна форма)

Самостійна робота – 87 год. (денна форма), 135 год. (заочна форма)

Вид контролю: **залік**

Передумови для вивчення – використання набутих результатів навчання під час вивчення компонент: Економіка і фінанси підприємства

Мета вивчення формування у студентів вміння оцінювання вартості бізнесу.
Основні завдання навчальної дисципліни:

- усвідомлення студентами теоретичних основ вартісної природи фірми;
- формування критеріїв вартісного мислення;
- надання знань про принципи та методи оцінки вартості бізнесу;
- розроблення конкретних способів управління різними компонентами вартості;
- формування практичних навичок розроблення заходів щодо збільшення вартості фірми

Компетентності:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Результати навчання:

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової

діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Тематика

Змістовий модуль 1.

Тематика

1. Основні поняття про бізнес як об'єкт оцінки

Концептуальні засади та особливості бізнесу як об'єкту оцінки та види вартості. Основний механізм процесу оцінки в сучасних трансформаційних умовах та вимоги до складання звіту про оцінку майна бізнесу відповідно.

2. Нормативно-правове регулювання та специфіка особливостей оціночної діяльності

Система законодавства у сфері оціночної діяльності та система державного регулювання даної сфери. Спеціальні випадки застосування оцінки підприємницької діяльності та основні фактори, що впливають на величину вартості бізнесу.

3. Методика оцінки бізнесу за дохідним підходом

Причини зміни вартості фінансових ресурсів з часом. Майбутня та теперішня вартість інвестиційних вкладень, ставка дисконта. Вимоги до проведення оцінки бізнесу за дохідним підходом. Оцінювання на основі застосування методу дисконтованих грошових потоків та методу капіталізації доходу.

4. Методика оцінки бізнесу за порівняльним методом

Вимоги до проведення оцінювання бізнесу за порівняльним (ринковим) підходом, принципи відбору підприємств-аналогів. Сутністний взаємозв'язок цінових мультиплікаторів.

5. Витратний підхід до оцінки бізнесу

Вимоги до проведення оцінки бізнесу за витратним підходом.

Оцінювання на основі використання методу вартості чистих активів та методу ліквідаційної вартості. Витратний підхід для визначення ринкової вартості нерухомого майна підприємства.

6. Оцінка вартості цінних паперів

Особливість застосування вартості цінних паперів. Вартість облігацій. Вартість акцій.

7. Особливості діагностики та оцінювання підприємств середнього і малого бізнесу

Методика оцінювання підприємства середнього і малого бізнесу. Вміння визначати стратегічне становище підприємства.

8. Земля як об'єкт економічної оцінки

Види оцінки земель, їх призначення та порядок проведення. Методичні підходи

експертної оцінки земельних ділянок. Типовий механізм процедури проведення експертної грошової оцінки.

Теми практичних занять

1. Основні поняття про бізнес як об'єкт оцінки
2. Нормативно-правове регулювання та специфіка особливостей оціночної діяльності
3. Методика оцінки бізнесу за дохідним підходом
4. Методика оцінки бізнесу за порівняльним методом
5. Витратний підхід до оцінки бізнесу
6. Оцінка вартості цінних паперів
7. Особливості діагностики та оцінювання підприємств середнього і малого бізнесу
8. Земля як об'єкт економічної оцінки

Методи навчання та техніки, які будуть використовуватись

Основними методами навчання є:

- лекція-візуалізація;
- навчальна дискусія;
- презентація;
- спільні розробки;
- обговорення ситуаційного завдання;
- інтерактивні методи;
- консультації.

Індивідуальні завдання. Виконання практичного розрахункового завдання та доповіді на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та здобувачів ВНТУ.

Форми та методи контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях. Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування та виконання практичних завдань. Модульний контроль організовано у формі тестових завдань. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді. Підсумковий контроль передбачає складання екзамену.

Оцінювання результатів навчання

<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>	
Практичні заняття	Бали	Практичні заняття	Бали
Тема 1 (усна доповідь, практич.завдання)	5	Тема 4(усна доповідь, практич.завдання)	5
Тема 2(усна доповідь, практич.завдання)	5	Тема 5(усна доповідь, практич.завдання)	5
Тема 3(усна доповідь,	5	Тема 6(усна доповідь,	5

практ.завдання)		практ.завдання)	
Тема 7(усна доповідь, практич.завдання)	5	Тема 8(усна доповідь, практич.завдання)	5
СРС №1(усна доповідь)	5	СРС №2(усна доповідь)	5
		Індивідуальне завдання	20
Колоквіум 1(тести)	15	Колоквіум 2(тести)	15
Сума за модуль 1	50	Сума за модуль 1	50
Сума за семестр 100 балів			

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	Зараховано	A	90-100б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання методів оцінювання вартості бізнесу, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання з оцінювання вартості підприємства та гудвілу; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний) «4»	Зараховано	B	82-89б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано вміння викладати основні ідеї щодо методів оцінювання вартості бізнесу. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	Зараховано	C	75-81б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо методів оцінювання вартості бізнесу, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний) «3»	Зараховано	D	64-74б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень вартості бізнесу; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	Зараховано	E	60-63б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький «2»	«не зараховано» з можливістю повторного складання «2»	FX	35-59б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

	«не зараховано» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-346. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)
--	---	---	--

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За нац. шкалою	Критерії оцінювання		
		Усна доповідь	Практичне завдання	Колоквіум (тести)
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	5 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	5 б.: виставляється при правильному та безпомилковому проведенні необхідних розрахунків з поясненням і коментуванням отриманих результатів	14-15(18) б.: 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний) «4»	добре	3-4 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	3-4 б.: при правильному і безпомилковому розв'язанні задачі, але без пояснень до розрахунків, без посилань на певні формули чи методики, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	12-13 б.: 75-89% правильних відповідей
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно	1-2 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	1-2 б.: виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання формул або методик розв'язання відповідних задач	10-11 б.: 60-74% правильних відповідей
I Низький «2»	незадовільно	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: виставляється у випадку, якщо задача не розв'язана взагалі	0-9 б.: 0-59% правильних відповідей

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень «Кодекс етики ВНТУ», «Положення про академічну доброчесність здобувачів та науково-педагогічних працівників ВНТУ», «Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень здобувачів у ВНТУ» та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. ЗАКОН УКРАЇНИ “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні”. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2001. – № 47. – ст. 251) із змінами та доповненнями.
2. МЕТОДИКА ОЦІНКИ МАЙНА, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 1891.
3. НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав”, 4 затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440.
4. НАЦІОНАЛЬНОГО СТАНДАРТУ №2 “Оцінка нерухомого майна”, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2004 року № 1442.
5. НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ № 3 “Оцінка цілісних майнових комплексів”, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2006 р. N 1655.
6. НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ № 4 “Оцінка майнових прав інтелектуальної власності”, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 3 жовтня 2007 року № 1185.
7. Архипоє В. В. Об'єкти інтелектуальної власності як товар і підходи до експертної оцінки їхньої вартості. Методична допомога. / Архипоє В. В. // – К.: ГІАУ, 2013. - 144 с.
9. Вівчар О. І. Оцінка вартості майна та бізнесу / О. І. Вівчар – Тернопіль: ФО-П Шпак В. Б., 2014. – 163 с.
14. Вівчар О. І. Оцінка вартості майна та бізнесу / О. І. Вівчар, К. А. Хом'як // Навчально-методичні матеріали – Тернопіль: ФО-П Шпак В. Б., 2016 – 55 с.
15. Вівчар О. І. Оцінка вартості майна та бізнесу / О. І. Вівчар // Практикум – Тернопіль: ФО-П Шпак В. Б., 2017 – 57 с.
17. Круги П. В. Оцінка бізнесу: Навч. посіб. / Круги П. В. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 264 с.
18. Круш В. М. Оцінка бізнесу: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / В. М. Круш – Київ, 2012. – 350.
20. Кучеренко В. Р. Оцінка бізнесу та нерухомості : Навч. посіб. / В. Р. Кучеренко // В-до «Друк», Київ, 2015. – 310с.
23. Стельмашук А.М. Експертна оцінка майна, землі і бізнесу підприємства/ А. М. Стельмашук // Тернопіль, 2005. – 180.
25. Панасовський Ю.В., Б.А., О. М. та ін. Оцінка активів підприємства:

- навч.посібн. / Ю. В. Панасовський, Б. А. Семененко, О. М. Теліженко // Суми, 2013- 296с.
26. Маркус Я І. Посібник бізнесу в Україні / Я. І. Маркус // К.: Міленіум,, 2014. – 230с.
27. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: навчально-методичний посібник / 5 В.Р.Кучеренко. - К. : ЦУЛ, 2011
28. Храпкіна В. В. Оцінка бізнесу: Навч. посіб. / В. В. Храпкіна // Київ, 2015. – 320с.
29. Чиркин А. Н. Оцінка бізнесу. Питання теорії. / Чиркин А. Н. – К., 2012. – 85 с.
30. Федонін О.С.,Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНТЕУ, 2006. – 316с.
31. Яшкіна Н. В. Оцінка бізнесу: Навчальний посібник. / Яшкіна Н. В. – К.: Алетра, 2010. – 440 с.